

CUENTO 'IN NU CUIYA'

Taa na sca cuento, sca cuento ña'an yato'o s'ni xa nu tca mdyisnan yta ne' nscua'. Culoo mdyisnan yta ne' nscua' can', lo' ndyijyin ya' tsu'hue nxo' ne' tya can' si'yana a ntsu'hui cuiya' xacan', lo' a sca 'ni nu ndaa cha' nsin' ti' 'in ne' nu nsu tya can'. Lo' can' cha' tsu'hue 'a nxo' ne' 'in na.

Lo' cui' cuaña'an cua' ñii ntsu'hui nu ti'i nu a ntya jyaan nu ndyi'an lcun' se'en nu cua' msu ne' tya. Lo' lcun' nchcui' ne' lo'o nu ndyi'an xo' tya loo qui'ya se'en nu cua' msu na. Lo' a ndyijyi 'a na 'in s'ni si'yana tsu'hue 'a nxo' ne' 'in na. Lo' na'an ti si'yana a ndyijyi 'a na 'in, xacan' yaa se'en nducua Ndiose, lo' juin 'in ñi: —Huare' ndyi'an hua lcun' lo' a ndyijyi 'a na 'in hua si'yana tsu'hue 'a nxo' ne' tya. Lo' juin ñi 'in xacan': —¿Ta cuaña'an? Can lo'o um tsa co' quii 'ñan. Lo' ngulo ñi tñan 'in ne' si'yana si'yu ne' chcuaa tso' slo' na. Lo' xacan' juin ñi 'in ne': —Tyaa yaa' 'ñan. Lo' mdaa ne' yaa' ne' 'in ñi xacan', lo' msuhue' ñi ticui' stan' can'. Lo' ta nu mdo'o stan' can' msu'hua ñi 'in na ni' quii can' xacan'. Lo' mducun ñi chcuaa tso' tucó' na.

Lo' xa cua' mdaa ñi 'in na 'in, xacan' juin ñi 'in: —Yaa um ñii, lo' xa tiyaa um tu'hua ज्याan 'in nu nsu tya can', xacan' sla um tucó' quii re lo' cula' su'hua um 'in na nde se'en ntsu'hui nu nsu tya can'. Lo' cuaña'an m'ni ne' can' xacan'. Ngula' su'hua ne' quii can' nde se'en ntsu'hui nu nsu tya can'. Lo' tucó' quii can' mdo'o nu cuiya' can' xacan'. Lo' mdyisnan ycu 'in 'in nu nsu tya can'.

Lo' ndla ndsa ti nsu ne' tya can' xacan'. Cuaña'an ti, cuaña'an ti s'ni, lo' lyee 'a mxnu tucui ne' 'in na. Lo' xacan' yten nu can' mxo' tya can', nchgaa tya nu nguinu tucui can'. Lo' jui na 'in xacan' si'yana mdyisnan m'ni lyi'o cuiya' can' 'in nu nsu tya can'. Lo' cuaña'an yato'o ytsu cuiya' si'ya nten nu a ntya ज्याan nu ndyi'an xo' tya loo qui'ya. Tsacua ti ña'an yaatii cuento 'in nu cuiya' lo'o ne' nu ndyi'an xo' tya.

CUENTO 'IN NU CUEN'

Nde taa na sca cuento, sca cuento nu nguinu scua s'ni xa nu mda'an Ndiose loo chendyu. Lo' se'en mdijin ñi, nchgaa se'en mdijin ñi loo quichen, lo' ndiyaa ñi na'an 'in nten. Lo' ndlo'o ñi 'in nten ña'an quinu cha' nu tyu'hui na loo chendyu, ña'an cu'ni na si'yana chu'hui lyoo na 'in ñi. Lo' xa nu ndiyaa ñi na'an 'in nten xacan', lo' chacui' lya laja nchcu ne' quija. Lo' nxñi ne' sca quija lo' nsu'hua ne' ña'an na ti nu nchcu ne' loo quija can', lo' ndaa ne' 'in ñi. Lo' cuaña'an xacan' ndyi'o ñi nguiaa ñi xca se'en, nguiaa ñi, nguiaa ñi, lo' ndiyaa ñi na'an 'in nten. Lo' cha' ticui' ti ña'an laja nchcu ne' xa ndiyaa ñi can', lo' ndaa ne' sca quija 'in ñi xacan'. Lo' si'yana Ndiose a nchcu ñi quija, lo' nxu'hua se'en ñi 'in na, nguia nxu'hua se'en ñi 'in na, si'yana a nchcu ñi. Lo' xa nu cua' tyun quija can', cua' tyun na, xacan' mñan ti' ñi si'yana nda'an lo'o ñi 'in na cua ti ña'an. Lo' mñan ti' ñi xacan': Quinu na loo chendyu re lo' cunajo'o na 'in sñen'. Lo' juin ñi xacan':

—Nan' a nchcun, una sñen' ntsu'hui cha' cunajo'o na 'in. Lo' nde xnun na nu jui 'ñan, nu cunajo'o 'in sñen' si'yana tyu'hui chendyu. Lo' xacan' mcha tu'hua ñi nchgaa quija can', lo'

mdi'in tyaa ñi 'in na lyuu. Lo' nchgaa cunan' nu cua' jui can' msu'hua ñi 'in na ni' quija can', lo' mxitiya' na lo'o scasca loo cunan': ntsu'hui cunan' bta, cunan' cutu, cunan' cuhue', ña'an cunan' ti nu nchcu nten, msu'hua ñi 'in na ni' quija can' xacan'. Lo' m'ni ñi cha' mdo'o quiya' na lo'o yaa' na, lo' mdo'o que na lo'o je'en na, lo' msu'hua ñi cusya 'in na xacan'. Lo' juin ñi: —Nde xnun na nu cunajo'o 'in sñen'. Lo' ngula' su'hua ñi 'in na xacan', lo' mdo'o nu cuen' can'. Cua' mchca cuen' quija can' xacan'. Lo' cunan' nu msu'hua ñi loo quija can' mchca na cunan' cuen'. Lo' mdo'o 'in nguiaa 'in xacan'. Lo' can' cha', cha' cu'ni quii na ña'an cunan' cuen', tyun loo cunan' ntsu'hui 'in 'in. Ntsu'hui cunan' cutu, cunan' bta, cunan' cuhue', cunan' lacuso'. Chcan' ña'an cunan' mten, cunan' nga'a, cunan' mta, si'ya nchgaa loo cunan' nu msu'hua ne' loo quija nu mdaa ne' 'in ñi. Lo' can' cha', cha' cu'ni quii na scua' cuen' can', na quija lca na can' s'ni. Lo' chcan' ña'an se'en nu mdya ca'an cunda scaa quija can' chon' nu cuen' can', cui' si'yana quija can' lca scua' nu cuen' ti' s'ni xa nu mda'an Ndiöse loo chendyu re. Tsacua ti ña'an yatii cuento 'in nu cuen'.

**CUENTO 'IN NU NCUN LO'O NU LAXO, LO'O
NU CUICHI LO'O NU TÑAN'**

Nde taa na sca cuento, sca cuento 'in nu ncun lo'o nu laxo.
Yato'o sca tsaan can' nxo' ti'in nu ncun can' quee, si'yana
tñan sca quee cuaan, lo' can' scuen si'yana cu'ni quii ña'aan
sca chcui chendyu. Lo' laja nxo' ti'in quee can' xa nu mdijin
sca nu laxo, lo' juin 'in nu ncun can': —Che ncun, ¿ñi na
ndlyu y'ni re? Lo' mxcuen nu ncun can' 'in: —Na nchca tin'
tñan sca quee cuaan, lo' la can' scuen cu'nin quiin cha' tsala
ña'an xeen chendyu. Lo' mxcuen nu laxo can' 'in nu ncun
can': —Chaan 'a tsato'o tñan 'in na, tsu'hue lati cha' chcua
chon', lo' nan' tsa lo'on 'in cuaan ya'. Lo' xacan' yten scua nu
ncun can' chon' nu laxo can'. Lo' xa nu cua' nguiaa nu laxo
can' cuaan ya', xacan' juin 'in nu ncun can': —¿Che, ña'an ta
chendyu na'an cua' ñii? Lo' juin nu ncun can': —Chen ña'an
na, lo' cuto' na, lo' nga'a na lo' a cunta chen tyi'i na. Lo'
mxcuen nu laxo can' 'in: —Che, ¿a xque' 'in cha' na quen
ndaja? —Si'i na, juin nu ncun can'. —Cui' cuaña'an chcan'
chendyu, nga'a na, lo' cujyu na, lo' chen tyi'i na.

Lo' xacan' tsati ntyin mscuin laxo can' jlyu'hue lo' mxityu 'in nu ncun can', lo' ya scua 'in loo quee lo' nguita scua' 'in. Lo' can' su nu ncun can' ti'i xa nu mdijin sca nu cuichi, lo' juin nu cuichi can' 'in: —Che ncun, ¿ñi na su y'ni re? Lo' mxcuen 'in nu cuichi can': —Na ti'in si'yana mdyun, lo' nguita scua' chon'. Lo' juin nu cuichi can' 'in: —Una cua' ñii cun 'in. Lo' mxcuen 'in nu cuichi can': —A cu 'ñan cua' ñii si'yana ti'in, tsu'hue lati cu'ni rmiyu 'ñan, lo' xa cua' mchcan xacan' cu 'ñan. Lo' xacan' mdyisnan m'ni nu cuichi can' rmiyu 'in nu ncun can'. Lo' msu'hua 'in scasca loo rmiyu 'in se'en ti'i can'. Lo' xa cua' mchca nu ncun can', xacan' juin nu cuichi can' 'in: —Cua' mchca ñii, cua' tca cun 'in.

—Tsu'hue lyee, una tsaa na la chco tlyu, lo' la cua cu 'ñan, lo' ja tyi'a jyi'an 'ñan xa nu cua' mdo'o tixe'en. Lo' mdo'o 'in nguiaa 'in, ta'a chcuaa 'in. Lo' xa mdiyaa 'in la tu'hua chco can', xacan' juin nu ncun can' 'in nu cuichi can': —Ya 'ya sca lca' nu xeen, lo' can' tyi'in tyaa 'ñan xa cua' cu 'ñan. Lo' laja xa nu nguia 'ya nu cuichi can' sca lca', lo' tsati ntyin mdyu yu'hui nu ncun can' ni' tyi'a can'. Xa nu nguila nu cuichi can'

tu'hua chco can', a la 'a ne cueen nu ncun can' si'yana cua' yten ni' tyi'a can'.

Lo' nu cuichi can' ti' ya yjo' yaa' ni' tyi'a can', lo' sca xinquen' yato'o yjo' yaa' xacan'. Lo' cui' xaa mdo'o 'in nguiaa 'in, lo' tucueen nguiaa 'in can' mdo'o snan sca nu tñan', lo' msñi nu cuichi can' 'in, lo' juin: —Cua' ñii cun 'in nu'huin si'yana nguñilyi'o nu ncun can' 'ñan. Lo' xacan' juin nu tñan' can': —A cu 'ñan si'yana lyon' 'an, lo' a quila ti' cu 'ñan. Tsu'hue lati nde ti cusu lo' cu'ni cha' si'yana ngujui, lo' nan' tsa 'yan sca cuiñan', lo' can' nu cu. Una xa nu tiyaan hua se'en su, a quiñan sti uta xa nu lyon' ca'an 'in.

Lo' xa nu mdo'o nu tñan' can' nguiaa, lo' mdiyaa se'en ntsu'hui nu cuiñan' can', lo' juin 'in: —Che, cua' ngujui nu nchcu 'in na. —Ta xtyi ca ti', juin nu cuiñan' can'. Lo' juin nu tñan' can' xacan': —Cha' ñii si'yana cua' ngujui. Tsaa na lo' ña'an na se'en su. Lo' juin nu cuiñan' can': —A tsa'an nan', ña'an tu' cu 'ñan. Lo' xacan' juin nu tñan' can': —A tca 'a ti' cu 'in na si'yana cua' ngujui. Lo' xacan' mdo'o nu tñan' can' nguiaa lo'o nu cuiñan' can'.

Lo' xa nu mdiyaa cui' ti se'en su nu cuichi can', xacan' juin nu tñan' can': —Ña'an jan ñii, cua su, ngujui. Lo' xacan' juin nu tñan' can' 'in nu cuiñan' can': —Yaa cui' la se'en su, lo' ca jlyo ti' si'yana cua' ngujui.

Lo' juin nu cuiñan' can': —A tsa'an nan' si'yana chen chcui cu 'ñan. —Una a tea 'a ti' cu 'in na si'yana cua' ngujui, juin nu tñan' can'. —Cha' nchca ti', lo' nan' tsa lyon' ca'an 'in, lo' a quiñan sti 'a. Lo' xacan' mdo'o nu tñan' can' nguiaa, lo' ngulo' ca'an 'in nu cuichi can', lo' a nguñan sti xacan'. Lo' juin nu tñan' can' 'in nu cuiñan' can': —Una cua' ñii tsa nu'huin, lo' ca jlyo ti' si'yana cua' ngujui ca.

Lo' xacan' mdo'o nu cuiñan' can', lo' mdiyaa cui' la se'en su nu cuichi can'. Lo' tsati ntyin msñan' ti'in nu cuichi can' 'in nu cuiñan' can' lo' yjui 'in 'in. Lo' mdyisnan ngulo co' 'in 'in, lo' mdaa sca ndaan 'in 'in nu tñan' can'. Lo' nu cuichi can' ndla ndsa ti ycu 'in nu cuiñan' can', lo' nu tñan' can' ne nga'an ycu can' cunan' nu m'ni ca'an 'in. Lo' juin nu cuichi 'in nu tñan' can': —Che, ¿la ta lyee 'a ne cua? Lo' mxcuen nu tñan' can' 'in: —Che, tiji 'a cunan' re, tsu'hue lati cu 'in na ña'aan na. Lo' cui' xaa ycu nu cuichi can' ña'aan cunan' can'.

Lo' ngula' ti' nu cuichi can' xacan', lo' yten tucua 'in ndle'e

'in yaa' 'in. Lo' cuaña'an yato'o m'ni chu'hue nu tñan' can' cha' 'in lo'o nu cuichi can' xacan'. Lo' tsacua ti ña'an yatii cuento 'in nu ncun lo'o nu laxo, lo'o nu cuichi lo'o nu tñan'.